

Factsheet: Taalbeleid universiteiten

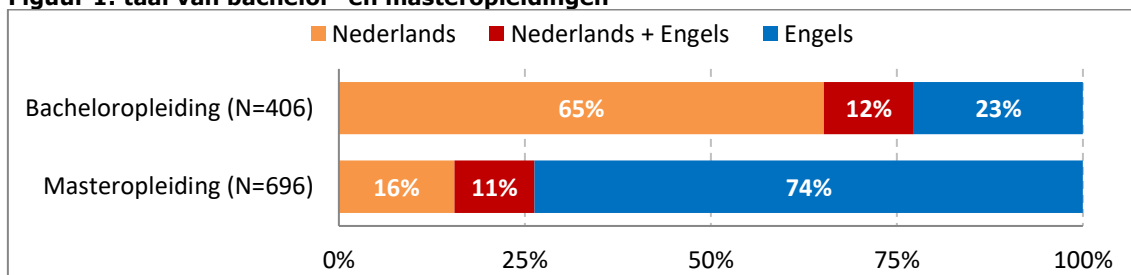
December 2017

Binnen universiteiten wordt per opleiding in overleg met studenten en docenten besloten wat de onderwijstaal is. Hoe maken universiteiten deze keuze? Wanneer kiezen ze voor Nederlands en wanneer voor Engels?

1. Hoeveel opleidingen worden in welke taal aangeboden?

Een grote meerderheid van de bacheloropleidingen van de Nederlandse universiteiten is Nederlandstalig (77%). Binnen deze opleidingen kan sprake zijn van enkele Engelstalige vakken, maar een student moet de Nederlandse taal machtig zijn om de opleiding te volgen. Dit is inclusief 12% van de bacheloropleidingen waarbij studenten kunnen kiezen tussen een Engelstalige en Nederlandstalige variant. De overige 23% van de bacheloropleidingen is volledig Engelstalig. Met name in de sectoren economie en techniek zijn relatief veel opleidingen Engelstalig, wat ook geldt voor sectoroverstijgende opleidingen (denk aan International Studies).

Figuur 1: taal van bachelor- en masteropleidingen

Bron: VSNU, opleidingen collegejaar 2017-2018

Bij masteropleidingen is de verhouding anders. 74% Van de masteropleidingen is volledig Engelstalig. De overige masteropleidingen zijn (deels) Nederlandstalig.

2. Waarom bieden universiteiten opleidingen in het Engels aan?

Bij de keuze voor Engelstalig onderwijs spelen verschillende motieven een rol:

- Het creëren van een *international classroom*. Engelstalig onderwijs maakt het mogelijk een gemengde studentengroep van Nederlandse en buitenlandse studenten te creëren. Zo komen studenten in aanraking met andere perspectieven, culturen en wereldbeelden. Uit onderzoek blijkt dat dit voordelen oplevert voor alle studenten: zij kunnen zich beter inleven in andere perspectieven, kunnen beter samenwerken en worden creatiever. Bovendien leidt het tot een ambitieuzere studiecultuur waarin studenten sneller afstuderen.
- Het arbeidsmarktperspectief. Een grote meerderheid van de studenten die een opleiding als lucht- en ruimtevaarttechniek volgt, komt terecht in een internationale werkomgeving. De arbeidsmarktkansen van deze studenten stijgen als hun opleiding Engelstalig is. Werkgevers vragen immers om jonge talenten die het Engels goed beheersen en kunnen samenwerken met collega's met verschillende achtergronden.
- De wens van studenten zelf. Bij opleidingen die in twee talen worden aangeboden, schrijven steeds meer Nederlandse studenten zich in voor de Engelstalige variant. De diverse groep medestudenten is een belangrijke motivatie hiervoor. Uit onderzoek onder alumni blijkt bovendien dat 35% van mening is dat de gevolgde opleiding (veel) te weinig internationale oriëntatie bevat.

d. Het internationale karakter van de wetenschap en thematiek. In veel vakgebieden staan mondiale vragen centraal, zijn toonaangevende publicaties in het Engels en werken wetenschappers over de hele wereld. De Nederlandse universiteiten hebben expliciet gekozen voor een internationaal profiel en hebben veel internationale topwetenschappers in dienst. In de praktijk blijkt dat internationale samenwerking en mobiliteit tot innovatiever onderzoek leiden en de positie van Nederland als mondiale kenniseconomie versterken.

3. Waarom is het belangrijk dat we Nederlandstalige opleidingen houden?

Veel opleidingen bereiden studenten voor op de Nederlandse arbeidsmarkt. Denk aan studies als Nederlands Recht, Geneeskunde en lerarenopleidingen. Een uitstekende beheersing van de Nederlandse taal is cruciaal voor studenten van deze opleidingen. Ten tweede is relevant dat een deel van de studenten graag in het Nederlands wil studeren. Op bachelorniveau blijft het daarom mogelijk om te kiezen voor Nederlandstalig onderwijs. Zo bestaan er Nederlandstalige opleidingen bedrijfskunde naast Engelstalige opleidingen Business studies. Tot slot zien universiteiten het als onderdeel van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid dat zij bijdragen aan de Nederlandse taalvaardigheid. Daarom zorgen universiteiten dat alle Nederlandse bachelorstudenten, ook in Engelstalige of anderstalige opleidingen, de mogelijkheid hebben om hun Nederlandse uitdrukkingsvaardigheid te verbeteren.

4. Wat is het effect van taal op de kwaliteit van het onderwijs?

Regelmatig wordt de zorg geuit dat de kwaliteit van het onderwijs afneemt als opleidingen Engelstalig worden. Beheersen studenten en docenten de Engelse taal voldoende? Cijfers laten zien dat de keuze voor Engels niet leidt tot een lagere onderwijskwaliteit. Studenten van Nederlandstalige en Engelstalige opleidingen zijn even positief over de kwaliteit van de opleiding en didactiek van de docent. Ook valt op dat studenten, met name in volledig Engelstalige opleidingen, tevreden zijn over de beheersing van de Engelse taal van docenten.

Tabel 1. Oordeel studenten over opleiding en didactiek docent

		NL	NL/ENG	ENG	Totaal
Algemeen studentoordeel	Bacheloropleiding	4,1	4,1	4,1	4,1
	Masteropleiding	4,1	4,0	4,1	4,1
Studentbeoordeling didactiek docent	Bacheloropleiding	3,8	3,7	3,7	3,8
	Masteropleiding	3,8	3,8	3,8	3,8
Beheersing Engelse taal docenten	Bacheloropleiding	3,6	3,5	3,8	3,6
	Masteropleiding	3,6	3,9	4,1	4,0

Bron: Nationale Studenten Enquête 2017, op een schaal van 1-5.

De universiteiten zorgen er actief voor dat de kwaliteit van Engelstalige opleidingen hoog blijft. Zo moeten docenten en hoogleraren met een vast dienstverband de onderwijstaal minimaal op C1-niveau beheersen. Ook zijn er cursussen voor docenten én studenten beschikbaar. De afgelopen jaren bieden de universiteiten daarnaast steeds meer taalcurricula Nederlands aan voor internationale studenten. Zij kunnen hierdoor beter integreren in de Nederlandse samenleving, met als gevolg een grotere kans dat ze in Nederland blijven. Dit is van grote waarde voor onze economie: internationale studenten die hier blijven, leveren de schatkist jaarlijks € 1,57 miljard op.¹

¹ Bron: <https://www.nuffic.nl/nieuws/nuffic-news/internationale-student-levert-anderhalf-miljard-op>

5. Welke rol spelen financiën bij het aanbieden van Engelstalig onderwijs?

Universiteiten kiezen niet voor Engelstalig onderwijs om geld te verdienen. Europese studenten betalen hetzelfde collegegeld als Nederlandse studenten. Voor studenten van buiten de EER geldt een hoger (kostendekkend) collegegeld, omdat de universiteiten voor deze studenten geen geld van de rijksoverheid ontvangen.

De komst van internationale studenten kan wel het financiële draagvlak voor opleidingen verhogen. Dit is met name relevant voor kleine opleidingen en universiteiten, die in de toekomst wellicht geconfronteerd gaan worden met een dalend aantal Nederlandse studenten. De komst van internationale studenten draagt op deze plekken bij aan het op peil houden van de kwaliteit en breedte van het opleidingsaanbod voor Nederlandse studenten.